

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/46/2017
Identifikačné číslo spisu: 8115206576
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8115206576.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobcu: C.. U. V., so sídlom L. XXXX/XX, XXX XX P., zast. SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanému: TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom Okružná 787/18, 058 01 Poprad, IČO: 31 729 797, zast. JUDr. Marek Radačovský, advokát, so sídlom Žriedlová 3, 040 01 Košice, o určenie popretej pohľadávky, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoKR/1/2016-81 zo dňa 10. novembra 2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 10. novembra 2015, č. k. 2Cbi/10/2015-59 vyhovel žalobe a určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v prihláške pohľadávky č. 1 zo dňa 13.1.2015 do reštrukturalizácie dlžníka TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom Okružná 787/18, 058 01 Poprad, IČO: 31 729 797 na Okresnom súde Prešov pod č. 1R/6/2014 je nesporná vo výške 1.214.727,67 Eur.

2. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd konštatoval, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia popretej pohľadávky pod poradovým č. 1 s prílohami, vo výške 1.214.727,67 Eur, ktorú si v zákonnej lehote prihlásil v reštrukturalizačnom konaní dlžníka (žalovaného).

3. Súd prvej inštancie uviedol, že predmetná pohľadávka vznikla na základe Zmluvy o pôžičke zo dňa 23.2.2004, uzavretej medzi C.. M. ako dlžníkom a C.. V. ako veriteľom, v ktorej sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi peňažné prostriedky vo výške 15.000.000,- SK. Dodatkom č. 2 zo dňa 15.5.2007 k zmluve o pôžičke si strany upravili spôsob, dobu splatnosti pôžičky, úrok a dohodli možnosť splácania pôžičky dodávkami kravského mlieka ručiteľom. Žalovaný (TATRA-AGROLEV, s.r.o., zastúpený konateľom C.. V.) dňa 23.2.2004 poskytol vyhlásenie o ručení, ktorým sa zaviazal uspokojiť pohľadávku žalobcu ako veriteľa, v prípade, ak ju v lehote podľa zmluvy o pôžičke zo dňa 23.2.2004

dlžník C.. M. neuspokojí. Ďalej okresný súd v odôvodnení uviedol, že strany sa dohodli, že ručenie zanikne v prípade, ak C.. M. odstúpi od zmluvy o prevode obchodného podielu k spoločnosti TATRA-AGROLEV, s.r.o. Levoča zo dňa 23.2.2004.

4. Dňa 12.9.2012 bolo žalobcovi poskytnuté písomné uznanie záväzku, podpísané C.. M. ako dlžníkom zo zmluvy o pôžičke, a podpísané žalovaným ako ručiteľom, ktorým dlžník výslovne prehlásil, že uznáva čo do základu a výšky svoj záväzok voči veriteľovi vo výške 497.908,78 Eur (15.000.000,- SK) z titulu zmluvy o pôžičke zo dňa 23.2.2004 v znení jej dodatku č. 1 zo dňa 26.10.2004 a dodatku č. 2 zo dňa 15.5.2007. Dlžník rovnako uznal svoj záväzok, čo do základu a výšky, zaplatiť veriteľovi príslušenstvo pohľadávky v celom rozsahu, ktoré bolo dohodnuté dodatkom č. 2 k zmluve o pôžičke zo dňa 23.2.2004.

5. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 19. decembra 2014, sp. zn. 1R/6/2014 bola povolená reštrukturalizácia žalovaného. Za správcu bol ustanovený JUDr. Dubjela, ktorý vyzval veriteľov žalovaného, aby v lehote 30 dní od povolenia reštrukturalizácie prihlásili svoje pohľadávky. Na základe uvedeného si žalobca dňa 16.1.2015 uplatnil prihláškou predmetnú pohľadávku pod poradovým č. 1, v celkovej výške 1.214.727,67 Eur, pohľadávka žalobcu bola správcom popretá v celom rozsahu čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky.

6. Po vyhodnotení dokazovania súd prvej inštancie skonštatoval, že žalovaný poprel iba reálne prevzatie požičanej sumy. Z výpovedí a z predložených listín podľa súdu prvej inštancie vyplýva odovzdanie peňazí v hotovosti, ktoré v tom čase nebolo obmedzené zákonom. Okresný súd poukázal aj na ust. § 323 ods. 1 prvá veta Obch. zákonníka, ktoré zakladá vyvrátiteľnú domnienku o tom, že záväzok v čase jeho uznania dlžníkom existoval, a teda dlžník má aj naďalej možnosť, ako aj dôkaznú povinnosť, preukázať, že uznaný záväzok v čase uskutočnenia uznania neexistoval, či už preto, lebo nikdy nevznikol, alebo preto, že ešte pred jeho uznaním zanikol. Žalovaný ani jeho štatutárny zástupca nepreukázali opak zákonom ustanovenej domnienky, a preto tvrdenie žalobcu, osvedčené listinnými dôkazmi, mal súd za preukázané. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný, na základe čoho žalobe v celom rozsahu vyhovel.

7. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 10. novembra 2016, č. k. 2CoKR/1/2016-81 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

8. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že súd prvej inštancie poučil strany sporu o ich povinnosti tvrdenia, i o dôkaznej povinnosti, vrátane poučenia o prísnej koncentrácii zhromažďovania dôkazov pre rozhodnutie o žalobe súvisiacej s konkurzným a reštrukturalizačným konaním podľa § 118a OSP.

9. V súvislosti so žalovaným novo namietanými skutočnosťami v podanom odvolaní, podľa ktorých cena obchodného podielu uvádzaná v zmluve o prevode obchodného podielu nezodpovedala skutočnosti, a tvrdená pôžička žalobcom by mala v skutočnosti kryť skutočnú hodnotu kupovaného obchodného podielu, ako aj to, že vyhlásenie o ručení bolo podpísané za žalovanú spoločnosť tým konateľom, ktorý už v čase podpísania vyhlásenia o ručení konateľom nebol, odvolací súd uviedol, že tieto skutočnosti sú prvýkrát namietané až v odvolaní, ide o nové tvrdenia žalovaného, ktoré neboli použité pred súdom prvej inštancie. Žalovanému nič nebránilo, aby tieto skutočnosti a s nimi súvisiace dôkazy produkoval pred súdom prvej inštancie. Odvolací súd s poukazom na § 205 a OSP a 366 CSP na žalovaným novo namietané skutočnosti neprihliadol.

10. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne z vykonaných dôkazov dospel ku skutkovému záveru ako ho uviedol v dôvodoch svojho rozhodnutia, ako aj realizované dôkazy vyhodnotil v súlade s úpravou obsiahnutou v ust. § 132 OSP. Odvolací súd nezistil logické rozpory, ktoré by odôvodňovali opodstatnenosť námietky odvolateľa v tom, že z vykonaných dôkazov nebol zistený správny skutkový stav.

11. Odvolací súd k námietke žalovaného, že je nesprávny záver súdu prvej inštancie o tom, že by sa na vzťah uznania dlhu mal aplikovať Obchodný zákonník v dôsledku jeho voľby zmluvnými stranami a v nadväznosti na to, že je nesprávny aj záver súdu o plynutí 4-ročnej premlčacej doby, uviedol, že uznanie záväzku z 12.9.2012 v úvodnej časti jednoznačne odkazuje na to, že ide o uznanie záväzku podľa § 323 Obch. zákonníka ako aj vyhlásenie o ručení obsahuje odkaz na ust. § 303 a nasl. Obch. zákonníka. Odvolací súd poukázal na ust. § 262 ods. 1 a 2 Obch. zákonníka, podľa ktorého je daná možnosť stranám dohodnúť sa, že na ich vzťah sa bude vzťahovať režim Obchodného zákonníka, a to aj v prípadoch, keď podľa ust. § 261 tento vzťah nemožno podriaďovať režimu Obchodného zákonníka. Odvolací súd preto uzavrel, že na základe výslovného prejavu vôle zmluvných strán o voľbe práva treba na vyhlásenie o ručení aj na uznanie záväzku aplikovať Obchodný zákonník.

12. Ďalej odvolací súd poukázal na vznik vyvrátiteľnej právnej domnienky, že záväzok v čase uznania v uznanom rozsahu trvá, čím dôkazné bremeno prechádza na dlžníka. Obchodný zákonník na rozdiel od Občianskeho zákonníka, ktorý v rámci uznania záväzku požaduje, aby ten, kto dlh uznal o jeho premlčaní vedel, umožňuje aj uznanie premlčanej pohľadávky, rovnako má uznanie záväzku za následok vznik vyvrátiteľnej domnienky, že záväzok v čase uznania trval. Druhým dôsledkom uznania záväzku je, že od okamihu uznania záväzku začne plynúť nová 4-ročná premlčacia lehota. Odvolací súd uzavrel, že uznanie záväzku spĺňa náležitosti dostatočnej špecifikácie dlhu, ktorý sa zaviazal dlžník i ručiteľ vo vzťahu k žalobcovi plniť. Dlžník i ručiteľ v čase uznania záväzku dňa 12.9.2012 deklarovali existenciu ich záväzku, dlžník v čase vyhotovenia písomného uznania záväzku musel vedieť, aké sú jeho záväzky. Preto podľa odvolacieho súdu je ťažko predpokladať, že by ručiteľ, ktorého záväzky sa uplatňujú prihláškou do reštrukturalizačného konania vedeného proti nemu, nemal vedomosť o tom, aký záväzok uznáva a že by išlo o záväzok, ktorý by pri prezumpcii - vyvrátiteľnej domnienke existencie záväzku, nebolo možné vyhodnotiť za taký, ktorý by neexistoval. Odvolací súd preto uzavrel, že pohľadávka prihlásená žalobcom do reštrukturalizačného konania je dôvodná.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP tým, že oba sudy nižšej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnili žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. V odôvodnení dovolateľ uviedol, že argumentáciu obsiahnutú v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie považuje za nesprávnu. Má za to, že výklad právnych predpisov súdmi nižšej inštancie je arbitrárny a odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia neposkytuje odpovede na žalovaným vznesené námietky. Dovolateľ za vadu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP považuje aj nevykonanie dôkazov navrhovaných žalovaným v odvolacom konaní.

15. Dovolateľ nesprávne právne posúdenie veci podľa § 432 ods. 1 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vidí v tom, ako odvolací súd vyhodnotil nepreukázanie poskytnutia finančných prostriedkov vyplývajúcich zo zmluvy o pôžičke, v neplatnosti vyhlásenia o ručení a tiež v neplatnosti zmluvy o pôžičke.

16. Ohľadom nepreukázania poskytnutia peňažných prostriedkov zo zmluvy o pôžičke poukázal dovolateľ na svoju skoršiu argumentáciu, z ktorej vyplýva, že k poskytnutiu peňažných prostriedkov zo zmluvy o pôžičke zo dňa 23.2.2004 dlžníkovi Ing. Kováčovi nedošlo, túto skutočnosť má preukazovať aj výpoveď žalobcu na pojednávaní zo dňa 22.10.2015, z ktorej vyplývalo, že poskytnutá pôžička mala kryť skutočnú hodnotu kupovaného obchodného podielu dlžníka v spoločnosti TATRA - AGROLEV s.r.o.. Ďalej uviedol, že žalovaný objektívne nemohol a nemôže preukázať negatívnu skutočnosť (neposkytnutie peňažných prostriedkov) a má za to, že je vecou žalobcu, aby preukázal poskytnutie peňažných prostriedkov.

17. Ďalej má dovolateľ za to, že oba sudy nižšej inštancie sa neadekvátne vysporiadali s otázkou platnosti

vyhlásenia o ručení zo dňa 23.2.2004. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že žalobca podpísal za žalovaného vyhlásenie o ručení po tom, čo bol na valnom zhromaždení odvolaný z funkcie konateľa spoločnosti. Má za to, že vyhlásenie o ručení bolo podpísané osobou, ktorá celkom zjavne nebola oprávnená konať za žalovaného, teda vyhlásenie o ručení nemôže spôsobiť vznik ručiteľského záväzku žalovaného.

18. Podľa dovolateľa sa oba sudy nižšej inštancie nezaoberali platnosťou zmluvy o pôžičke v nadväznosti na listinné dôkazy predložené stranami sporu. Uviedol, že na základe zmluvy o pôžičke žalobca prenechal dlžníkovi peniaze, avšak z čl. III zmluvy o pôžičke sa nie dlžník, ale ručiteľ zaviazal vrátiť nie peniaze, ale mlieko. Má za to, že takáto forma alikvotného plnenia vyplývajúca recipročne zo zmluvy o pôžičke nenapĺňa podstatné náležitosti zmluvy o pôžičke a zmluvu o pôžičke nie je možné považovať za platne uzatvorenú.

19. Vadu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP vidí dovolateľ v arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý neposkytol odpovede na žalovaným vznesené dôvodné námietky, čím malo dôjsť k nesprávnemu procesnému postupu a k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Ďalej uviedol, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v rozpore s udržateľnými a ustálenými právnymi názormi, a teda súdne konanie, ktoré je zavŕšené takýmto rozhodnutím nespĺňa atribúty práva na spravodlivý proces.

20. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces vidí aj v skutočnosti, že oba sudy nevykonali navrhované dôkazy (nepreukázanie poskytnutia peňažných prostriedkov, neplatnosť vyhlásenia o ručení, posúdenie neplatnosti zmluvy o pôžičke), má za to, že sudy nižšej inštancie sa zoberali len skutočnosťami nespornými v uvedenej právnej veci, a tým nebol vytvorený žiadny priestor pre žalovaného na možné preukázanie a odôvodnenie správneho skutkového stavu odôvodňujúceho zmenu, zrušenie či vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

21. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd oba rozsudky súdov nižšej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň podľa ust. § 444 ods. 2 CSP požiadal, aby dovolací súd odložil právoplatnosť napadnutého rozhodnutia.

22. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne vyjadril tak, že dovolanie je neopodstatnené a nedôvodné a navrhol ho zamietnuť a priznať žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

24. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

25. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa CSP nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej

právomoci dovolacieho súdu.

26. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

27. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28. Ustanovenie § 420 CSP taxatívne vymedzuje, kedy je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí. Dovolanie podľa tohto ustanovenia možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), pričom dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom táto vada spočíva (§ 431 ods. 1 CSP).

29. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa ods. 2, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

30. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP upravuje kedy je prípustné dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolanie prípustné podľa tohto ustanovenia možno zdôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci súdom.

31. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

32. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, a tiež tým, že súdy nevykonali všetky žalovaným navrhované dôkazy a ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP podľa ktorého, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

33. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle ustanovení § 420 CSP a § 421 CSP bola riešená v rozhodnutí veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1VCdo/2/2017 zo dňa 19.4.2017, podľa ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

34. Existencia procesných väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP zakladá prípustnosť dovolania a zároveň jeho opodstatnenosť. So zreteľom na túto povahu a procesné dôsledky každej z väd zmätočnosti vedie súbežné uplatnenie oboch dôvodov prípustnosti dovolania (§ 420 CSP a § 421 CSP) k

tomu, že dovolací súd sa obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Pokiaľ by postupoval inak (a skúmal opodstatnenosť uplatnenia dovolacieho dôvodu ešte aj podľa § 421 CSP), prehliadal by zreteľné vnútorné protirečenie argumentácie samotného dovolateľa, ktoré spočíva v tom, že dovolateľ poukazujúc na nesprávne právne posúdenie súde tvrď existenciu takého mimoriadne závažného a neprehliadnuteľného dôvodu (existenciu vady zmätočnosti), pre ktorý napadnuté rozhodnutie nemalo byť vôbec vydané. Dovolanie nemôže byť úspešne založené na argumentácii týkajúcej sa nesprávnosti právneho posúdenia odvolacieho súdu v niektorej právnej otázke (§ 421 CSP), keď je v ňom súde súde uplatnená (protirečivá) argumentácia dovolateľa, podľa ktorej odvolací súd za daného procesného stavu (zmätočnosti) vôbec nemal prikročiť k právnomu posúdeniu ako takému.

35. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu (sp. zn. 1VCdo/2/2017 z 19.4.2017) je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

36. Dovolací súd, vzhľadom na zásadu zákazu odmietnutia spravodlivosti (denegatio iustitiae), preskúmal teda rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo, len v dovolateľom namietanom rozsahu ust. § 420 písm. f/ CSP.

37. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

38. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

39. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

40. Z podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces (§420 písm. f/ CSP), videl najmä tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu neposkytuje odpovede na žalovaným v odvolaní vznesené dôvodné skutočnosti, a odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je podľa dovolateľa v rozpore s ustálenými právnymi názormi, tiež vytýkal, že súd nevykonal navrhované dôkazy, čím mu bolo odňaté právo na spravodlivý proces.

41. Dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

42. K namietanej arbitrárnosti rozhodnutia dovolací súd uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú

rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/95). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva procesnej strany, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 251/03, II. ÚS 3/97).

43. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súd dospel, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

44. K námietke nepreskúmateľnosti súdnych rozhodnutí dovolací súd odkazuje aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 3.12.2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

45. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

46. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí výslovne zdôraznil, že súd prvej inštancie opakovane poučil strany o procesných podmienkach konaní súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou v zmysle aplikácie ust. § 118a OSP a žalovanému bola s týmito poučeniami doručená i žaloba. Napriek aplikovanému princípu prísnejšej koncentrácie súd prvej inštancie poskytol priestor na obranu žalovanému aj nariadením ďalšieho pojednávania, a k vyhláseniu rozhodnutia pristúpil až po vyhlásení strán, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

47. Podľa ust. § 118a ods. 1 OSP (účinného v čase podania žaloby) vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou, o základe veci v sporoch o ochranu hospodárskej súťaže, o základe veci v sporoch o ochranu práv porušených alebo ohrozených nekalým súťažným konaním, o základe veci v sporoch z porušenia alebo ohrozenia práva na obchodné tajomstvo sú účastníci povinní opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania; to neplatí, ak neboli splnené podmienky na vykonanie prvého pojednávania a došlo k jeho odročeniu (§ 101 ods. 2). Podľa odseku 2 na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd neprihliada; to neplatí, ak ide o skutočnosti alebo dôkazy, ktoré vyšli najavo po prvom pojednávaní, ktoré účastník nemohol bez svojej viny včas uviesť a ktorými má byť spochybnená vierohodnosť vykonaných dôkazných prostriedkov. Podľa odseku 3 o povinnostiach podľa odseku 1 a o následkoch ich nesplnenia musia byť účastníci

poučení najneskôr v predvolaní na prvé pojednávanie vo veci.

48. Na priebeh konania a procesné postavenie účastníkov konania má zásadný vplyv ustanovenie § 118a OSP, ktorým bola posilnená koncentračná zásada a ktorý sa vzťahuje na opísanie rozhodujúcich skutočností o veci samej účastníkmi konania a na označenie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania. Z obsahu spisu súdu prvej inštancie mal odvolací súd preukázané, že takéto poučenie dané bolo, preto súd správne túto zásadu v konaní aplikoval.

49. Odvolací súd ďalej zdôraznil, že Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 205a (teraz § 366 CSP) upravil pravidlá tzv. neúplnej apelácie, brániace v odvolacom konaní prihliadať na také nové skutočnosti, alebo dôkazy, ktoré účastník konania uplatnil až v odvolaní, hoci ich pred súdom prvej inštancie mohol bez existencie akejkolvek objektívnej prekážky označiť a predložiť (že cena obchodného podielu uvádzaná v Zmluve o prevode obchodného podielu nezodpovedala skutočnosti a tvrdená pôžička by mala v skutočnosti kryť skutočnú hodnotu kupovaného obchodného podielu; že vyhlásenie o ručení nebolo podpísané za žalovanú spoločnosť konateľom; že zmluva o pôžičke nemôže obsahovať protiplnenie založené na dodávke mlieka). Žalovanému nič pred súdom prvej inštancie nebránilo, aby tieto skutočnosti predložil v rámci obrany. Dovolací súd zdôrazňuje správnosť takéhoto postupu odvolacieho súdu, ktorý je plne v súlade s procesným postupom predpokladaným v právnej úprave účinnej v čase prejednávania veci súdom prvej inštancie.

50. Dovolací súd poukazuje na podrobné odôvodnenie právnych záverov odvolacieho súdu, ktorý sa vysporiadal so všetkými relevantnými odvolacími námietkami. V súvislosti s hodnotením dôkazov odvolací súd vyslovil, že pri neexistencii uznávacích prehlásení z 12.9.2012, či listiny o Dodatku k zmluve, alebo Vyhlásenia o ručení zo dňa 23.2.2004 by bolo dôkaznou povinnosťou žalobcu preukázať odovzdanie finančnej hotovosti žalovanému. Uznanie záväzku z 12.9.2012 je uznávacím prejavom podľa § 323 Obchodného zákonníka, rovnako vyhlásenie o ručení obsahuje odkaz na aplikáciu ust. § 303 a nasl. Obchodného zákonníka, aplikovaný bol teda správne Obchodný zákonník. Voľba Obchodného zákonníka podľa týchto ustanovení sa realizuje aj tým, že sa v písomných právnych úkonoch odkazuje na ustanovenie Obchodného zákonníka ako vo veci prejednávanej. Dovolací súd konštatuje, že tento záver sa nijako nevymyká ustálenej rozhodovacej praxi všeobecných súdov a nevybočuje z rámca rozhodnutí judikovaných najvyšším súdom.

51. Odvolací súd zdôraznil už súdom prvej inštancie vyslovené závery týkajúce sa účinkov uznania záväzku, a to vznik vyvrátiteľnej právnej domnienky o tom, že záväzok v čase uznania a v uznanom rozsahu trvá s prechodom dôkazného bremena pri popieraní tejto skutočnosti na dlžníka, ako aj to, že dôsledkom uznania záväzku je plynutie novej 4-ročnej premlčacej doby. Odvolací súd poukázal aj na ten dôsledok, že uznaním záväzku dochádza k presunu dôkaznej povinnosti z veriteľa na dlžníka a skutočnosť, ktorej svedčí vyvrátiteľná právna domnienka nie je predmetom procesného dokazovania a ak nebola v konaní domnienka existencie uznaného záväzku vyvrátená, súd musí podľa § 133 OSP skutočnosť obsiahnutú v uznaní záväzku hodnotiť za preukázanú. Uznávací prejav predložený v konaní spĺňa obsahové náležitosti v tom, že je v uznaní uvedené, z akého dôvodu a v akej výške sa má dlh plniť a vyjadruje aj prísľub dlžníka tento dlh splniť. Tento úkon je objektívne poznateľný tretím osobám. Dlžník aj ručiteľ zo Zmluvy o pôžičke v čase realizácie uznávacieho prehlásenia (12.9.2012) deklarovali existenciu ich záväzku, z čoho odvolací súd dovodil rovnako ako súd prvej inštancie, že dlžník v čase vyhotovenia písomného uznania záväzku musel vedieť, aké sú jeho záväzky. Tieto závery odvolacieho súdu sa nijako nevymykajú ich obvyklej interpretácii, sú zrozumiteľné, s oporou vo vykonanom dokazovaní a nevykazujú znaky arbitrárnosti. Tu len dovolací súd poznamenáva, že v odvolaní aj dovolaní zdôrazňovaná námietka, že negatívne skutočnosti nemožno dokázať je právnym omylom žalovaného spočívajúcim v nepochopení inštitútu uznania záväzku a prechodu dôkazného bremena na dlžníka. Pokiaľ dlžník uzná svoj záväzok, teda vysloví, že tento v danom čase existoval a trval a dlžník si je vedomý povinnosti svoj dlh v určitej výške splniť, odbremeňuje tým veriteľa od povinnosti neskôr preukazovať či už kauzu záväzku, jeho výšku alebo vôbec skutočnosť, že k záväzku došlo (t. j. že pri pôžičke došlo k odovzdaniu finančných prostriedkov). Práve na to, aby veriteľ nemusel preukazovať tieto skutočnosti, inštitút uznania záväzku ako zabezpečovacieho inštitútu v práve vznikol. Uznanie

záväzku je v právnej teórii považované za prostriedok „utvrdenia“ záväzku, nie za priamy prostriedok jeho zabezpečenia v porovnaní s inými zabezpečovacími inštitútmi. Uznanie záväzku však výrazne zlepšuje postavenie veriteľa z pohľadu jeho následných procesných povinností v súvislosti s dokazovaním.

52. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, aby rozhodol v súlade s jej požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

53. V súvislosti s namietanými nedostatkami vo vykonanom dokazovaní, tu aj s poukazom na akcentovanú koncentráciu konania uvedenú v bodoch 47 a 48 tohto rozhodnutia, dovolací súd zdôrazňuje, že súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000).

54. K základným právam procesnej strany nesporne patrí právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením súdu skutočnosť, že súd procesnou stranou navrhované dôkazy neakceptoval, resp. nevykonal v tomto smere dokazovanie. Súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložila strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov majú byť súčasťou rozsudku. V preskúmvanej veci nemal dovolací súd za preukázané, že by sa týmto postupom súdy nižšej inštancie neriadili. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. Táto námietka dovolateľa teda vzhľadom na uvedené nie je dôvodná.

55. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí, výslovne konštatoval, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, pričom poukázal na aplikáciu ust. § 118a OSP, objasnil dôvody brániace prihliadať na novo uplatnené námietky/skutočnosti žalovaným v odvolacom konaní, keďže ich mohol žalovaný pred súdom prvej inštancie bez objektívnej prekážky označiť a predložiť.

56. Dovolací súd dospel k záveru, že obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Súdy primerane vysvetlili, z akých úvah a dôkazov vychádzali pri otázke uznania záväzku a jeho dôsledkov (vyvrátiteľnej domnienky) podľa občianskoprávných aj obchodnoprávných predpisov. Odvolací súd poukázal na aplikáciu ust. § 118a OSP, pričom aj dovolací súd mal osvedčené s obsahu spisu, že o aplikácii zvýšenej koncentrácie bol žalovaný riadne poučený v predvolaní na prvé pojednávanie vo veci tak, ako to zákon vyžadoval.

57. Najvyšší súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdov nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

58. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

59. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

60. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.